

ZÁKLADNÍ INFORMAČNÍ ZDROJE A PORTÁLY O PROBLEMATICE NADANÝCH V ČR

Lenka Hříbková

UJEP Pedagogická fakulta Ústí nad Labem a UK Pedagogická fakulta Praha

Dnes již řada škol začlenila do svého školního vzdělávacího programu téma podpory nadaných žáků a tuto podporu realizuje. Bývalým Institutem pedagogicko-psychologického poradenství v Praze byla vytvořena síť pedagogicko – psychologických poraden, která umožnila zaměřit se minimálně jedné poradně v každém regionu více na nadané žáky. Tyto poradny nadání diagnostikují, poskytují poradenské služby a spolupracují s poradenskými pracovišti škol. Pomáhají tak učitelům, žákům i rodičům nadaných při vzdělávání a jejich výchově.

Redakce považuje za prospěšné stále zvyšovat informovanost o této problematice a pro zájemce o téma nadání zveřejňovat v našem časopise stručný přehled/y těch portálů a elektronických zdrojů, které umožňují získat informace o hlavních institucích, organizacích, projektech, společnostech a časopisech, které se tomuto tématu v ČR věnují. Uvedený přehled však nelze považovat za úplný. Počet elektronických zdrojů je rozsáhlejší, ale protože se u mnohých z nich obsah překrývá a odkazy se opakují, provedli jsme jejich výběr. I tak je třeba upozornit na vzájemnou propojenost např. institucí a projektů, které řeší nebo škol a klubů či zájmových činností, které pro nadané realizují.

Přehled má napomoci především těm, kteří jsou spíše méně informovaní o problematice nadaných. Snažíme se vyjít vstříc učitelům i psychologům, kteří se s tématem setkávají a potřebují relativně rychle získat hlubší informace a vhled do témat jakými mohou být např.: vyhledávání nadaných a jejich diagnostika, vzdělávání nadaných, vhodné činnosti a aktivity pro nadané, osobnostní charakteristiky a zvláštnosti nadaných atp. Ti, pro něž téma nové není, již většinou mají své oblíbené a užitečné webové stránky a zdroje informací.

Současně také upozorňujeme, že snahou odborníků, kteří v současné době připravují novou Koncepti podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–18, je odlišit ji od minulé v tom, že se neomezí pouze na cílovou skupinu **mimořádně** nadaných, nýbrž že se zaměří širěji – na podporu identifikace, rozvoje a uplatnění nadání dětí, žáků a studentů. Tím vzrůstá potřeba všech škol získávat o této problematice stále více informací a také sílí potřeba implementace podpory nadaným žákům na úrovni všech stupňů škol.

Tento přehled je uspořádán do sedmi oblastí, které jsou často navzájem propojeny. V každé oblasti je uvedeno několik základních zdrojů, které umožňují získat i další

informace přesahující danou oblast. Předpokládáme také zpětnou vazbu od čtenářů, kteří mohou redakci upozornit na další zajímavé zdroje, které přinášejí další, nikoliv opakující se, informace o problematice nadaných. V další fázi předpokládáme zveřejnění přehledu Slovenských portálů a elektronických zdrojů a následně lze rovněž uvažovat o výběru z nejznámějších zahraničních zdrojů.

1. INSTITUCE A ORGANIZACE

MŠMT ČR – Na Metodickém portále www.rvp.cz jsou průběžně uveřejňovány články a digitální učební materiály se zaměřením na vzdělávání a podporu nadaných. Na stejném portále byl realizován Tematický vstup (digifolio) *Nadaní žáci* <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2125>, ve kterém uživatelé naleznou nejen teoretické příspěvky na téma nadání, ale i praktické náměty do výuky, některé informace lze nalézt také na www.rvp.cz/filtr-ZUB-DC-1. Jsou zde zveřejněny realizované e-learningové kurzy o podpoře nadaných. První se vztahoval k tvorbě Individuálního vzdělávacího plánu <http://elearning.rvp.cz/katalog-kurzu/informace-o-kurzu?k=2> a druhý se vztahoval k Vyhledávání (identifikaci) rozumově nadaných žáků <http://elearning.rvp.cz/katalog-kurzu/informace-o-kurzu?k=31>. VÚP (Výzkumný ústav pedagogický) rovněž vydal k těmto kurzům publikace, které lze stáhnout na adresách: www.nuv.cz/uploads/rovne_prilezitosti_ve_vzdelavani/nadani/literatura/tvorime_ivp_mimoradne_nadaneho_zaka.pdf www.nuv.cz/uploads/rovne_prilezitosti_ve_vzdelavani/nadani/literatura/vyhledavame_rozumove_nadane_zaky.pdf

NÚV (Národní ústav pro vzdělávání) – www.nuv.cz je státní organizace, která se mimo jiné soustřeďuje na podporu mimořádně nadaných dětí a žáků. Poskytuje poradenské služby v oblasti dalšího vzdělávání a pomáhá rozvoji vzdělávání pracovníků z pedagogické oblasti. Vznikl v roce 2011 sloučením Institutu pedagogicko-psychologického poradenství ČR (IPPP ČR), Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP) a Národního ústavu odborného vzdělávání (NÚOV). Účelem informačního bloku Nadání a nadání je poskytnout návštěvníkům tohoto webu soubornou informaci z oblasti nadání a péče o nadané.

NIDV (Národní institut pro další vzdělávání) Oddělení tohoto institutu – Talentcentrum se věnuje podpoře nadaných např. organizováním soutěží v různých oblastech a nabídkou volnočasových aktivit speciálně zaměřených pro tuto populaci dětí. V rámci tohoto institutu se řeší projekt PERUN, který na svých stránkách uvádí řadu informací o nadaných www.talentovani.cz

Institut výzkumu dětí, mládeže a rodiny, Centrum rozvoje nadaných dětí, MU Fakulta sociálních studií v Brně www.nadanedeti.cz Na těchto stránkách je možno najít

celou řadu praktických i teoretických informací o problematice nadání ze zahraničí i z naší republiky. Jsou zde uvedeny informace o činnosti a akcích tohoto Centra včetně aktualit pro učitele a rodiče.

Za **pedagogicko-psychologické poradny** uvádíme stránku pražské poradny, kde se lze prokliknout na záložku Nadání a nadaní www.ppppraha.cz/nan.aspx

Dále pak na poradnu ve Znojmě www.ppp-znojmo.cz. Řada dalších pedagogicko-psychologických poraden na svých webových stránkách uvádí základní informace o nadaných.

Informace o nadaných dětech a jejich vzdělávání poskytuje také **Vzdělávací centrum** Turnov, o.p.s. na stránkách www.vctu.cz/psycholog

2. OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

Občanské sdružení **Centrum nadání**, www.centrumnadani.cz Jedná se o občanské sdružení skupiny lidí, kteří realizují aktivity pro školy, pedagogické pracovníky, děti a mládež a rodiny s nadanými dětmi i adolescenty. Organizují také letní tábory pro nadané.

Občanské sdružení **Škola dětem** <http://www.skoladetem.cz/> vzniklo z iniciativy rodičů, psychologů a pedagogických odborníků s cílem vybudovat základní školu, která bude vzdělávat a vychovávat nadané dívky a chlapce na základě jejich individuálních schopností a dovedností.

Občanské sdružení na podporu talentované mládeže ČR <http://snptm.cz/> . Cílem Sdružení je podpora talentované mládeže České republiky. Tento cíl je naplňován především podporou Středoškolské odborné činnosti (SOČ).

Občanské sdružení **ARACHNE** <http://arach.cz/>, které pod záštitou Biologické sekce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy pořádá nejrůznější biologická soustředění pro středoškoláky.

Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu (JCMM) <http://www.jcmm.cz/> je zaměřeno na podporu nadaných studentů a lidských zdrojů pro vědu s působností v Jihomoravském kraji. Jedná se o specializované zájmové sdružení neziskového typu.

<http://www.uptoyou.cz/> - cílem (centra – projektu) je probudit, motivovat a všestranně podporovat výjimečně nadané ambiciózní děti a studenty ze základních a středních škol, kteří svými studijními předpoklady a výsledky patří mezi nejlepší. Spolupracují se zahraničím.

3. ODBORNÉ SPOLEČNOSTI

Společnost pro talent a nadání (pobočka ECHA – European Council for High Ability) www.talent-nadani.cz

Organizuje odborné semináře a pracovní dny pro zájemce, v jejím rámci působí Klub rodičů nadaných dětí i Klub učitelů.

Mensa ČR www.mensa.cz – tato pobočka světové společnosti sdružuje osoby s IQ nad 130. Má svoji Dětskou Mensu www.deti.mensa.cz a je zřizovatelem osmiletého gymnásia „Bud’ánka“, které je určené pro nadané děti a studenty. Dále pořádá kurzy a letní tábory pro tuto populaci.

Asociace středoškolských klubů ČR www.askcr.cz - realizuje odborné aktivity pro mládež od 13 let, pořádá např. letní odborné tábory, organizuje přehlídky odborných prací studentů a je propojena s obdobnými organizacemi v zahraničí.

Další informace o aktivitách pro děti a mládež v této oblasti mohou poskytnout různé **oborově specializované organizace a společnosti**, např. Jednota českých matematiků a fyziků www.jcmf pravidelně pořádá konference s názvem „Ani jeden matematický talent nazmar“.

4. ŠKOLY

Celkový přehled a informace o školách v ČR, které jsou zaměřené na práci s nadanými, získáte na stránce: www.talentovani.cz/skoly

Další seznam těchto škol (některé se opakují) najdete také na stránce: <http://www.centrumnadani.cz/fortikuv-seznam/seznam-skol.html>

Odkazy na některé školy:

www.budanka.cz – osmileté gymnázium pro děti a mládež s vysokým IQ, jehož zřizovatelem je společnost Mensa.

www.opengate.cz – soukromé internátní osmileté gymnázium známé pod názvem gymnázium Babice, které naopak není určeno jen pro mimořádně nadané děti. (Na stránkách se lze však inspirovat v aktivitách a činnostech, které zde realizují pro žáky a studenty).

www.zsmalenovice.cz, která pracuje se skupinkami intelektově nadaných žáků.

www.zscurie.cz/stranka-nadani-zaci-16 Nadaní žáci jsou na prvním stupni integrováni do kmenových tříd a na určité předměty jsou segregováni do skupinek napříč ročníkem.

www.zskridlovicka.cz/mimoradne-nadane-deti-2/ základní škola s odkazy na literaturu, deskové hry k rozvoji intelektu a informace o dalších aktivitách v této oblasti.

www.zsbkom.cz/poradce/dokumenty/sources.pdf - zde čtenář najde další internetové stránky o nadaných dětech včetně tipů na literaturu.

<http://www.cestakuspechu.cz/> , <http://www.zsmaj2.cz/> ,
<http://www.zshalkova.cz/> ,

<http://www.osmicka.cz/> , <http://www.skolamanesova.cz/>

Další podporu nadaným je možné nalézt na:

www.debruar.cz – aktivity, kluby a akce pro chytré a zvědavé děti

<http://www.amavet.cz/> - Asociace pro mládež, vědu a techniku, která vznikla v roce 1990 za účelem rozvoje vědeckých aktivit ve volném čase dětí a mládeže v České republice. Momentálně pracuje 14 Center pro děti a mládež.

www.hras.cz – informace o hlavolamech a deskových hrách pro zvědavé děti a informace o jejich prodeji.

5. PROJEKTY A GRANTY

Projekt PERUN (Péče, rozvoj, uplatnění nadání), který na svých stránkách uvádí řadu informací o nadaných www.talentovani.cz Projekt se zaměřuje na nadané, kteří se zajímají o přírodovědné a technické obory. Cílem projektu je především zajistit informace o dostupných aktivitách týkajících se zmíněných oborů, a to pro žáky, učitele i rodiče. V plánu projektu je mimo jiné realizace regionálních středisek na podporu nadaných, která by se zaměřovala např. na matematiku, chemii a fyziku.

Projekt Vytvoření systému nominace a identifikace dětí, žáků a žákyň s mimořádným nadáním www.nadanedite.eu/

Projekt Vyhledávání talentů pro konkurenceschopnost a práce s nimi www.prf.upol.cz/prace-s-talenty

Projekt Nadání...brána k úspěchu <http://www.projekt-nadani.cz>

Projekt TALNET – internetové kurzy a projekty se zaměřením na přírodní vědy.
www.talnet.cz

Projekt Centrum MU pro rozvoj nadaných dětí v JM kraji www.nadanizaci.cz/o-projektu-cile-klicove-aktivity

Projekt Badatel <http://www.badatel.upol.cz/index.php>

<http://www.generacey.cz/> - Jedná se o projekt zaměřený na první generaci, která již od útlého věku používá ICT technologie a jejich používání je pro ni samozřejmostí. Stránky Generace Y jsou zaměřeny zejména na specifické potřeby této skupiny, obzvláště pak na studenty základních a středních škol.

Projekt GAČR – Základní determinanty a proměny výkonové motivace u rozumově nadaných adolescentů a mladých dospělých s dyslexií. <http://www.nadanedeti.cz>,

Projekt GAČR – Ready to ask? Informační chování nadaných dětí v pregramotném období. www.isvav.cz/projectDetail.do;jsessionid...

Výzkumy k nadaným lze dohledat v registru <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/registr>

6. ČASOPISY

Od roku 2012 vychází u nás elektronický časopis *Svět nadání*, který je jediným časopisem u nás, který je specializovaný na téma nadaných: www.talentovani.cz

Další odborné články vycházejí v časopisech: Československá psychologie, Pedagogika a ve Slovenském časopisu: Psychológia a patopsychológia dieťaťa. Spíše na popularizační úrovni se setkáme s různými tématy problematiky v časopisech Psychologie dnes a Rodina a škola, Učitelé, Děti a My.

Články osvětového a informačního charakteru v rámci projektů ESF o nadaných lze dohledat na: www.clanky.rvp.cz/o/z/18063/NADANI-V-PROJEKTECH-ESF.html/

7. KNIHY

Seznam překladů knih a knih našich autorů o tématu nadání obsahují téměř všechny webové stránky (institucí, společností, projekty atd.). Z nich odkazujeme na následující:

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=odborne-informace--knihy--ucitele>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=odborne-informace--knihy--rodice>

[http://www.prf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PrF-dokumenty/Veda a vyzkum/nadani/MS/Analyza literatury a dalsich zdroju.pdf](http://www.prf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PrF-dokumenty/Veda_a_vyzkum/nadani/MS/Analyza_literatury_a_dalsich_zdroju.pdf)